

В	№	1023
Дата:	30.07.2014	
Дело №	НО-05	
ОДБИС:		

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Мариус Алипиев Димитров – Лесотехнически университет

Относно: дисертационен труд на Анна Богомилова Гаврилова, на тема: „Екологобиологично и фитохимично изследване на перспективни лечебни видове от род *Alchemilla* L. (шапиче) в България“ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност: 01.06.03. Ботаника

Докторантката Анна Богомилова Гаврилова е бакалавър по Екология и опазване на околната среда и магистър-биолог по Ботаника (висши растения) от СУ „Св. Кл. Охридски“. В момента е асистент по Ботаника към катедра „Дендрология“ при Лесотехнически университет – София. Основните ѝ научни интереси са в областта на лечебните растения, природните местообитания и видове с природозащитен статус.

Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита на Научния колегиум на Отдел „Растително и гъбно разнообразие и ресурси“ при ИБЕИ – БАН на 23.04.2014 г. (прот.№ 6/25.04.2014г.). Представеният комплект документи е в съответствие с „Условия и ред за подаване на документи за защита на дисертационни трудове“, утвърдени в ИБЕИ–БАН.

Още от древността растенията са играли съществена роля в живота и бита на хората. Изчерпаемостта на растителните ресурси поставя важни въпроси относно тяхното ползване и управление. Все по-нарастващите потребности налагат икономично използване на естествени суровини и разширяване на кръга на култивираните за различни цели растения (в т.ч. и лечебни). В тази връзка **темата на разглеждания дисертационен труд е изключително актуална**, особено в период, в който се водят дискусии относно вредите и ползите както от синтетични продукти, така и от продукти на генното инженерство.

Двойният аспект на проучването – екология и хорология от една страна и култивиране при контролирани условия от друга – определя комплексния характер на дисертационния труд. Основни цели на изследването са: обогатяване на информацията относно лечебни видове от род *Alchemilla* в райони, където те могат да бъдат обект на ползване; установяване на ценни химични вещества при два редки вида и поведението им в условия на култура. За постигането им са поставени адекватни задачи, а изпълнението им е осъществено в резултат на обемна и трудоемка теренна и лабораторна работа. Като краен резултат е представен **добре структуриран дисертационен труд** с общ обем от 189 стр., основна част от който заема главата Резултати (60%). Важна предпоставка за прегледността и анализа на данните са включените 21 фиг. и 22 табл.

Докторантката демонстрира солидна осведоменост по въпросите, свързани с обектите, методите и досегашните проучвания на видовете от род *Alchemilla*. Доказателство за това е списъкът с използвана литература, включващ 218 заглавия, 153 от които на латиница. 42% от реферираните източници са публикувани през последните 15 години, което потвърждава актуалността на проучването и високата стойност на получените резултати и на направените анализи и изводи.

Използваните методи за проучване на различните задачи и аспекти са подходящи, а прилаганите статистически методи за обработка на данните дават възможност за постигане на достоверни резултати и намаляване на субективизма при техния анализ.

Работата е лично дело на докторантката, което се подкрепя от анализа на дисертационния труд и свързаните с него **4 публикации в реномирани научни списания, отразяващи основните резултати от дисертацията.**

В дисертационния труд се правят научни, научно-приложни и приложни приноси в областта на екологията, хорологията, таксономията и фитохимията при род *Alchemilla* в България.

Считам, че принос 3 е формулиран неточно. Типовете местообитания не са проучени за първи път, а за първи път са установени основните местообитания, към които се отнасят съобщества с участие на представители от род *Alchemilla*. Приносът се отнася само за територии извън защитените.

Освен посочените в дисертацията, могат да се посочат и някои **потвърдителни приноси** като: потвърдена е повишена кълняемост на семената на *A. achtarowii* и *A. mollis* след стратификация и за *A. achtarowii* след третиране с гиберилинова киселина; потвърдени са морфометричните характеристики на *A. achtarowii* и *A. mollis*.

В чисто приложен аспект приносен характер имат изводи 15 и 17, които са важна предпоставка за определяне на срокове за добиване на суровина при отглеждане в култура.

Към работата могат да бъдат отправени и **критични бележки**, например:

- Откриват се технически и правописни грешки, като напр.: абстрактът на английски в автореферата е датиран от 2012 г. вместо 2014 г.; при анализа на белезите на *Alchemilla mollis* се цитира табл. 12 вместо табл. 13; има две таблици с номер 14 (стр. 130 и 132).
- Развитие на видове, характерни за низинни сенокосни ливади в средния планински пояс (Девинска р., Широколъшка р.) освен с локални климатични особености, може да се дължи и на антропогенна дейност, изразяваща се в облагородяване на състава на ливадите чрез подсев на *Alopecurus pratensis*, *Festuca pratensis*, *Arrhenatherum elatius* и др., осъществяван в този район в близкото минало.

- Липсват конкретни препоръки за опазване находищата на *A. achtarowii* и *A. mollis*.
- Не е използвана класификацията на местообитанията в България и не е определен природозащитният статус на фитоценозите с *Alchemilla* според ЧК т. 3, където характеристиките са адаптирани и допълнени за територията на България.

Заклучение

Разработеният от Анна Гаврилова дисертационен труд представлява, добре планирано и осъществено проучване, което внася нови данни за лечебни и консервационно значими видове от род *Alchemilla* в България чрез прилагане на разнообразни подходи на изследване. Докторантката е усвоила методите на научното изследване, има задълбочена теоретична подготовка и отлична литературна осведоменост, показва умения за интерпретация и синтез и може самостоятелно да извършва изследователска работа.

Личните ми впечатления от докторантката са в качеството ѝ на асистент в катедра „Дендрология“ и са изцяло положителни. Анна Гаврилова се отличава с отговорното си отношение към научната и преподавателската си дейност.

Изложеното по-горе ми дава основание да дам висока оценка на разглеждания дисертационен труд и да предложа на уважаемите членове на научното жури да гласуват положително за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ на Анна Богомилова Гаврилова.

29.07.2014 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Мариус Димитров